:: טעאטער — מוזיק — מואווים ::

ארום אונזער טעאטער

פון חיים קירשענבוים

איך זיץ מיר אזוי איינער אליין נאך א טעאטער פארשטעלונג, און קלער אריין: וואס איז טעאטער? און ענטפער זיך: דאס אנטלויפען פון דראהונג צו סכנה. בכדי זיך צו באפרייען פון דער דראהונג. וואס בין איך דערמיט מכון? מיין טאטע זאל געווזנד און שטארק זיין, האט מיר אמאל דערצעהלט:

אמאל, שוין א סך יאהרען, דאס איז געווען די ערשטע נאכט פסח נאך דעם סדר אפריכטען. די חד־גדיא'ס אפגעזאגט. אויך שיר השירים. די מאמע איז געלעגען מיט'ן קאפ אנגעשפארט אויפ'ן טיש און געשלאפען, א קליינינקייט נאך אזוי פיעל ארבייט. געוואשען, געשאבען, געריבען, געכשר'ט. איז זי נעבאך איינגעשלאפען. אפילו דעם אפיקומן ניט געגעסען. און אשר מיט דור'ן זיינען אויך שוין געשלאפען. האב איך זיך אליין ארומגערעהט אין שטוב. די ביזם אויפ'ן דאך געוועזען. (דאס האט ער געמיינט מיך). נאכהער מיעד ווערענדיג פון ארומדרעהען זיך אין שטוב, האב איך אנגעטאן דאס שטרייטמעל און ארויסגעגאנגען אביסעל אין דרויסען.

עס איז געווען א שעהנע נאכט, א מחיה. אזא טייערע לבנה. מען האט געזען בחוש, אז אויבען אויפ'ן הימעל איז אויך יום טוב. שפאציר איך מיר אזוי אהין און צוריק.

אין מיטען דערינען בלייב איך שטעהן — אין איך קען ניט ריהרען פון ארט. דאס הארץ קלאפט ווי ביי א גזלן. טרעף וואס איז געווען? ביי טעבאל דעם בעל־עגלה'ס שטאל איז געשטאנען א מענש, אנגעטאן אין תכריכים מיט א ווייס היטעל אויפ'ן קאפ און געקוקט גלייך מיר אין די אויגען אריין.

ווי א דונער בין איך אריינגעפאלען אין שטוב. איך וויל וועקען דער מאמעז, איז מיר אבער אזא רחמנות, ערב יום טוב זיך אזוי אנגעהרעוועט וואס טוט מען? איך וויל אנהויבען זאגען תהלים. דערמאהן איך זיך, אז ביינאכט טאר מען קיין תהלים ניט זאגען. אגב, קען איך קיין ווארט ניט ארויסרעדען. עפעס האט זיך מיר פארלייגט אין האלז איך וועל דערשטיקט ווערען. פארגעס איך שוין אלצדינג, איך נעהם זי טאקען ביים ארבעל. איך רייס זי און שרייט מיט די לעצטע כוחות שיינדעל לאה! שיינדעל לאה! — נאר די מאמע דיינע איז געשלאפען נעבאך ווי א געהרג'עטע. א חידוש אביסעל. נאך אזוי פיעל פראצעדורן. לויף איך ארום איבערן שטוב און עס קומט מיר א רעיון: געה שוין, שוטה, וואס שרעקסטו זיך? היינט האבען שדים און רוחות סיי־וויסיי קיין שליטה ניט. עס איז דאך עפעס א ליל שמורים! און קריאת שמע לייענט מען נאר די ערשטע פרשה. ווער איך שוין אביסעל בארוהיגט, און פאוואלי געה איך צו פענסטער, און פאמעליך הויב איך אויף דאס פארהענגעל פון פענסטער. און וואס מיינסטו? דער ווייסער מענש קוקט אקוראט צו מיר אין שויב אריין און ווינקט.

וואס טוט מען? ! געוואלה, וואס טוט מען? ! איך וועל עס ניט אויסהאלטען! און איך ווייס נאך עד היום ניט ווי אזוי עס איז געשעהן. ווי א ווייל־דער בין איך ארויסגעלאפען און דערלאנגט א כאפ דעם ברי־מנן פאר'ן הארץ. ערשט איך גיב א קוק — גאר נישט... אזא הול־טאי! פסח מילערש, דער וואס ווייסט די שטובען אויף יום טוב, האט געוויסט ביי טעבאל דעם בעל־עגלה דאס הויז. און ווער איז אהיים געגאנגען האט ער א שמיר געטאן מט'ן פענזעל איבער דער גאנצער לענג פון דער וואנט.

דא האט מיין טאטע שטיל געשוויגען א פאר מינוט — און ווייטער פארגעזעצט: אבער גלאטיג, מיין קינד — האט ער צו מיר געזאגט — איז עס ניט אדורכגעגאנגען. פון 8 קינדער נעבאך איז מיר געבליבען 3, און דאס איז אויך מיט נסים...

אנטקעגען וואס האב איך אייך דערצעהלט די גאנצע מעשה: מיט אונז קומט אויך פאר דאס אייגענע וועג מיר געהען אין טעאטער. די עלעמענטען ליגען אין בזיים פון דער וועלט און ווארטען אויף א געלעגענהייט, אז אמאל אין א שאטענפלער, געשפענסט נאכט זאלען זיי ארוים־שפרינגען פון זייער באהעלטעניש, זיך אוועקשטעלען און אונז אזוי אריינשוויגען אין פנים, אז אלע נערוועז אונזערע קומען מאנטאג אין טעאטער צו דעמאנסטרירען זייער אכטונג צו דער שושיפ־לערין.

דאס וועט זיין א וואונדער שעהנע טעאטער נאכט, און עס איז ווערט זיך צו באארגען מיט א בילעט.

אסתר פיעלד

די פיעלד טאפעלע שמחה

קומענדען מאנטאג דעם 11־טען יאנואר וועט אין סטענדערד טעאטער געפייערט ווערען א טאפעלע שמחה. עס איז דער עהרען אוועבן פון דער גוט באר־קאנטער שושיפ־לערין, אסתר פיעלד, וועלכע האט אין דער צייט וואס זי איז אין טאראנטא זיך דערווארבען א צאהל פריינט און פארעהרער.

גליקליכערווייז וועט מאדאם פיעלד'ס עהרען־אוועבן זיין א צוואנציג יאהריגער תחונה יובילעאום פון מר. און מרס. פיעלד און די טאפעלע שמחה וועט געפייערט ווערען אין סטענדערד טעאטער.

אויסער דער שעהנער פיעסע: "די ארעסער ווייבעל", וועלכע וועט געשפילט ווערען, וועט אויך אין דער זעלבער צייט דורכגעפיהרט ווערען די צערעמאניע פון דער זילבערנער חתונה. וועלכע איז א וואונדערבאר שעהנע.

אז און פאר זיך איז ווערט צו זעהן די טאפעלע שמחה.

מאדאם פיעלד'ס אונצעהליגע פריינט און פארעהרער וועלען דעמאנסטראטיוו צו לאגג; אדער ווייל עס איז אונמעגליך געווען זיי צו לייענען איבער דער נישט ריינעם שרייבען און שוידערליכען אויס־לייענג; אדער ווייל די שרייבער פון די בריעף האבען זיך געזידעלט סתם אין דער וועלט אריין; אדער ווייל זיי האבען נישט אנגעגעבען זייער נאמען.

אויב איהר ווילט אייך פארשפארען עגמת נפש און טענות, פארוואס אייערע בריעף ווערען נישט געדרוקט, היט אפ די אויבענדערמאנטע כללים.

הייניטיגע וואך אין די היגע טעאטערס

לייד' טשאלמאנדעלי אין ראיאל אלעקסאנדרא

לייד' טשאלמאנדעלי מיט איהר טרו־פע ענגלישע ארטיסטען פיהרט אויף די וואך א קאמעדיע מיט א היבש כיסעל מאדערניסטישען הומאר פון א. א. מילן: "צו האבען די עהרע" (טו העוו די האנאר). דער אונשולדיגער הומאר, וואס טיילט ארויין א פארציע יעדען און אלעמען, גיט א מעגליכקייט זיך גוט צו אמוזירען.

אלעס פלאנטערט זיך ארום א פעהר־גען און דאך פשוט'ען חברה־מאן, וואס ווערט פון אלעמען אנגענומען אלס א פריינ'ן פון א נישט געשטויגען נישט גע־פליגען מדינה. ביז ענדליך ווערט זיין שווינדעל אויפגעדעקט און די ארומיגע הערען אויף זיך יאגען נאכ'ן כבוד פון זיין אין זיין סביבה.

די הויפט ראלען שפילען ליידי טשאלמאנדעלי און יוה ברוק. די ערשטע אלס די קאמישע און דאך קלוגע אלמנה, און דער צווייטער אלס דער פארשטעל־טער פרינץ.

"דער סוף פון ווענ" אין מעסי האל

דיי קאנאדער געזעלשאפט פאר סאציאלער היגיענע פיהרט דורך איהר וואך מיט רעדנער אין א בילד: "דער סוף פון ווענ" אין מעסי האל.

צו פארזיכערען זיך אז מיט זייער פראפאגאנדע וועלען זיי דערגרייכען דעם ציעל און נישט דעם היפך פון דעם, וואס זיי מיינען ווערען די פארשטעלונגען גע־נעבען אין באזונדערע טעג פאר מענער און פרויען.

דאס בילד, וואס מאכט אויפמערק־זאם אויף סאציאלע אונגערעכטיגקייטען און צו וואס זיי נאריש אין דער עולם האט פון דער נאריש און אויפגעגאנגען אין דער אמעריקע.

א סך לעבען האט אריינגעבראכט דער כאר, וועלכער האט באוויזען צו אויפהויבען די גאנצע פיעסע צו איהר געהערינער הויך.

שעהנע לידלאך, וועלכע זענען געזונ־גען געווארען, האבען אויך געהאלפען צו פארווייל'ען דעם עולם.

די פיעסע וואלט געקענט זיין א דורכ־שניטליכע מעלאדראמע ווען דאס ביסעל מוזיק און געזאנג וואלט עס ניט פארוואנ־דעלט אין א מוזיקאלישער קאמעדיע.

א מעלה האט די פיעסע וואס זי גיט גאנץ נישקשה'דיגע ראליען צו די מערס־טע פון דעם פערסאנאל, אזוי אז כאטש זאלען פארציערט ווערען.

מיר זיינען ארומגעגארטעלט מיט אומזיכערקייטען. מיליאנען רגע'ס קוקען אויף אונז ווי די מיליאנען אויגען פון מלאך המות.

אייביג פיהלען מיר אויף זיך די דראה־הונג פון לעבען, און אלע וואס ארום אונז פיהלען זיי אויך, און ווילען זיך ראטע־ווען. די גאסען, וועלכע זיינען מיט שטיי־נער ברוקירט, ברעכען דורך די קלעם און צייהען זיך ערגעץ ווייט, ווייט אוועק.... און אין די ווינקלען פון די גערטנער בליט אזוי פיעל מורא, אז די בוימער ריי־סען זיך ארויף, ווילען ארויס פון זייער קארע און קאנען נישט, בלייבען זיי הענ־

(פארזעצונג אויף פיירזיש 3)

דער באַרדיטשעווער חתן, א פרעהליכע פיעסע

פון ה. ז.

זעהר לייכטזיניג אבער דאך אונטער האלטענד איז די פיעסע "דער באַרדיטשע־ווער חתן". אויב איך מאך קיין טעות ניט האב איך שוין די זעלבע פיעסע פריהער געזעהן אונטער אן אנדער נאמען... אבער וואס איז דער חילוק אזוי לאנג ווי דער עולם פארווייל'ט זיך אויסגעצייכענט.

די פיעסע פארמאגט א סך נומערען גאנזג הארציג מוזיקאלישע נומערען און א סך מאמענטען פון אמת'ען געלעכטער ארויסרופענדען הומאר.

דער גאנצער אוצר מיט הומאר גע־פינט זיך אין דער קעשענע פון דעם תמ'־עוואטען זונ'דעל פון דער משפחה וועל־כער מאכט זיך נאריש אין דער עולם האט הנאה פון די דאזיגע נאריש קייטען.

א סך לעבען האט אריינגעבראכט דער כאר, וועלכער האט באוויזען צו אויפהוי־בען די גאנצע פיעסע צו איהר געהערינער הויך.

שעהנע לידלאך, וועלכע זענען געזונ־גען געווארען, האבען אויך געהאלפען צו פארווייל'ען דעם עולם.

די פיעסע וואלט געקענט זיין א דורכ־שניטליכע מעלאדראמע ווען דאס ביסעל מוזיק און געזאנג וואלט עס ניט פארוואנ־דעלט אין א מוזיקאלישער קאמעדיע.

א מעלה האט די פיעסע וואס זי גיט גאנץ נישקשה'דיגע ראליען צו די מערס־טע פון דעם פערסאנאל, אזוי אז כאטש זאלען פארציערט ווערען.

מיר זיינען ארומגעגארטעלט מיט אומזיכערקייטען. מיליאנען רגע'ס קוקען אויף אונז ווי די מיליאנען אויגען פון מלאך המות.

אייביג פיהלען מיר אויף זיך די דראה־הונג פון לעבען, און אלע וואס ארום אונז פיהלען זיי אויך, און ווילען זיך ראטע־ווען. די גאסען, וועלכע זיינען מיט שטיי־נער ברוקירט, ברעכען דורך די קלעם און צייהען זיך ערגעץ ווייט, ווייט אוועק.... און אין די ווינקלען פון די גערטנער בליט אזוי פיעל מורא, אז די בוימער ריי־סען זיך ארויף, ווילען ארויס פון זייער קארע און קאנען נישט, בלייבען זיי הענ־

(פארזעצונג אויף פיירזיש 3)

"פראנקענשטיין" אין טיוואלי

מעשה מיט א גולם, אן דער קרושה פון א אידישען צדיק און אן עלילת דם בלבול, דערפאר אבער פול מיט מאמענ־טען, וואס רופען ארוים א שווידער ביי די צושויער, — דאס איז פראנקענשטיין.

עס איז א געשיכטע פון איינעם, וואס האט באשאפען א גולם און האט פארלא־רען דעם שליסעל צו זיין שאפונג און דאס משונה'דיגע רעזולטאט באשעפעניש רייסט זיך אריין מיט אן אונגעצויימטער ווילד־קייט אין מענשליכע לעבענס.

עס איז א בילד, וואס מוז זיך איינ־קריצען אין זכרון און עס ווערט גוט דורכגעפיהרט.

אין אימפייר טעאטער

א לוסטיגער פראגראם אונטער'ן נאמען "די פארגעניגען זוכער" (פלעזשור סי־קערס) ווערט געגעבען אין אימפייר. אויר־ווינג זעלביג מיט א כאר פון מיידלאך פיהרען דורך א צאל בילדלאך און סצענ־קעס און קאלירפולע טענץ, ביי וועלכע מען קען זיך אפרוהען מיט פארגעניגען.

באזונדערס צייכענט זיך אויס אויף דעם פראגראם דער לעצטער נומער אין וועלכען די גאנצע קאמפאניע נעהמט איינ־טייל אין א קארניוואל פון לידער און טענץ.

אין שעיס

"פאנאן ליידי" (א געצענדינערין), וואס ווערט געוויזען אויפ'ן לייוועגס אין שעיס איז א וואונדערשעהן בילד וואס פארמאגט אלע מעלות פון א ליבעס גע־שיכטע, ווען זי ווערט א טאקי.

די צוציהונג אויפ'ן פראגראם פון סטיידזש איז דזשיימס האל, דער הויפט שפילער פון "העלס ענדזשעלס" און אנ־דערע בילדער, וואס דערשיינט פערזענ־ליך.

אויסער דעם ווערט געגעבען א גאנץ רייכע וואדעוויל פראגראם און א גאנץ אינטערעסאנטע.

אין אפטאון

"איהר מאיעסטעט ליבע" איז דער נאמען וואס דערצעהלט פיעל וועגען דער מוזיקאלישער קאמעדיע, וואס צייגט זיך אין אפטאון.

ליבע, בענקעניש און געלעכטער זע־נען איינגעפאסט אין א ראם פון לייכטער הארמאנישער מוזיק און באגלייט פון גאנץ שעהנע סצענעס.

אין אז צו דעם ווערט נאך געגעבען א קאמעדיע אין וועלכער עס טרעטען אויף לארעל און הענדי, קענען די צושויער אודאי נישט בלייבען אומעטיג נאך אן אוועגט אין אפטאון.

וואס עס ווערט געשפילט די וואך אין די היגע טעאטערס

סטענדערד

היינט אוועגט: "געלט און ליבע".
פרייטאג און שבת: "קינדער פון דער אונטערוועלט".

לאוס

"פאסעסד".

טיוואלי

"פרענענשטיין".

שעיס

"פערזשען ליידי" און ר. א. וואדעוויל.

אימפעריאל

"פיטש־ארינא".

ראיעל אלעקסאנדרא

"צו האבען די עהרע".

אפטאון

"הער מאדזשעסטיס לאוו".

עמפייר

"בורלעסק".

וויקטאריא

"סמייליין טרו".

פארשידענע מיינונגען וועגען דער יעצטיגער בשר כשר מחלוקה אין טאראנטא

כללים וועלכע דארפען אפגעהיט ווערען

שרייבער ווערען געבעטען אפצו־היטען פאלגענדע כללים, ווען נישט וועלען זייערע בריעף נישט געדרוקט ווערען:

1. שרייבט מיט טינט אויף איין־זייט פאפיר, נישט געדיכט און אזוי אז מען זאל עס קענען לייענען.
2. שרייבט קורץ ווי מעגליך און צום פונקט.
3. באנוצט זיך נישט מיט קיין זי־דלערייען און אונהעפליכע אויסדרוקען, ווי אויפגערעגט איהר זאלט ניט זיין.
4. דער נאמען און אדרעס פון דעם שרייבער מוז זיין אויפ'ן בריעף, אויב איהר ווילט נישט אייער נאמען זאל פארעפענטליכט ווע־רען, קענט איהר עס אונטער־שרייבען מיט א פסעודאנים, מיט ראשי תבות מיט א ווארט (מיידט אויס אזעלכע נעמען ווי: א טאראנטאר תושב, א איד, א היגער, א לעזער, וואס יעדער איינער באנוצט זיך מיט דעם). אייער אמת'ער נאמען מוז אבער זיין באלייט צום בריעף.

פיעלע בריעף פון די צעהנדליגער, וואס זענען אנגעקומען, זענען גלייך ארויסגע־ווארפען געווארען, ווייל זיי זענען געווען צו לאנג; אדער ווייל עס איז אונמעגליך געווען זיי צו לייענען איבער דער נישט ריינעם שרייבען און שוידערליכען אויס־לייענג; אדער ווייל די שרייבער פון די בריעף האבען זיך געזידעלט סתם אין דער וועלט אריין; אדער ווייל זיי האבען נישט אנגעגעבען זייער נאמען.

איהר וועט מיר ערלויבען מיין מיי־נונג אריינשרייבען אין אייערע חשוב'ער צייטונג פאר וועלכען איך דאנק אייך פאראויס און מיט פיעל רעספעקט צו אייך.

עס איז זעהר וויכטיג די ערקלעהרונג פון דער היגער צייטונג אז יעדער זאל אויסזאגען זיין מיינונג איבער דער פא־סירונג וואס קומט יעצט פאר דא אין שטאדט טאראנטא.

און ווירקליך דארף מען זיך אפשטע־לען אויף דער היגער שחיטה בכלל און אויף די רבנים אין קהלה בפרט.

די יעצטיגע פאסירונג צווינגט יעדען פון אידישען פאלק זיך אויף א ווייל־פארטראכטען און זיך אליין פרעגען וואו בין איך אין פון וואס פאר אן אפשטאנ־מונג בין איך.

און אט ביי דעם ווארט אפשטאמונג מוז מען זיך אפשטעלען און אפגעבען דין וחשבון. כאטש יעדער איינער דארף ניט אויסהערען און וויסען יעדעס ווארט וואס די צדדים זאגען נאר איין זאך איז יעדען בעקאנט אז רבנים זענען די רעליגיע טרעגערס פון אידישען פאלק, אבער גלייך־צייטיג דארף מען גוט אין זינען האבען און ניט פארגעסען אז א תורה דאס חייסט אונזער רעליגיע איז א מאראל. און אויב ווער וויל ווערען דער רעליגיע טרע־גער דאס חייסט אז ער וויל ווערען פון די מאראל פרעדיגערס איז נישטא קיין צווייי־מיינונגען אז ער מוז אויך טאן מאראלישע מעשים. און אויב די מאראלישע מעשים פון אט די פרעדיגערס זאל נאר איסור און חרם זיין דאס חייסט אז אויב א צוויי־טער מענש וועלכער האט אויך סמיכות אויף רבנות און קען אויך מדקדק זיין אין כשרות און נעהמט אויך ארוים דעם אייר־גענעם דין פון די איינענע גמרות אדער אויסזאגען זיין מיינונג, מוז מען שוין ווייטער נאכפאלגען און קלעהרען אפשר איז דאס ניט לשם שמים דער גאנצער קאמף, מוז מען ווייטער א טראכט וואס איז דאס לשם שמים?

אזעלכע נאונישע קעפ ווי די רבנים פון טאראנטא פאר וואס האבען זיי באדר ניט געזעהן אויף א לאגישען פרידליכען וועג אדורכברעכען אז אזעלכעס זאל ווייי־טער ניט געהן ווי עס איז געגאנגען?

וואס איז געווען דער מיין פון די רבנים אז מיט זייער איסור און דרשות אין שבת תשובה און יום כפור וועט קיי־נער אויך ניט ווילען הערען דאס געוויין פון הונגער און נויט פון א איד א תלמיד חכם, נאר לאזען הונגערען און לאזען אויסגעהן ווי א ליכט, איז דען יעדענס איד'ס הארץ אזעלכע מירמעלשטיינערנע הערצער ווי ביי די רבנים פון טאראנטא? און ריכטיג זעהען מיר אויך מען האט געמאכט פון אונזער אידישקייט מן במילא מיינט מען א קלאפ פאר דעם גאנצען אי־דישען פאלק.

אונזערע ברידער און שוועסטער קוי־לעט מען אויף דער גאנצער וועלט האבען מיר דאך נאך איין ירושה איז וואס זעהט מען? האט מען טאקי צו שאנד און צו־ר שפאט אונזער תורה געבראכט. אונזער גלות עקזיסטענץ. עס איז ווערט געווען אז אונזערע שפאנישע אידען האבען זיך נאך מעהר בעדארפט לאזען פיינינען און ניט לאזען עוקר מן השורש זיין אונזער תורה אונזער פאלק אז אונזער פאלק זאל ווייי־טער עקזיסטירען און נאך אזעלכע פיעל געליטענע און ווערטה איז דאס אלעס גע־ווען אז עס זאל קומען צו אזעלכע צייטען אז מיט אונזערע איינענע הענט זאלען מיר זיך באשמוצען, צוליעב וואס איז דאס אלעס געשעהן לשם שמים זיכער נישט, זיכער איז עס געווען אז מען האט מורא געהאט אריינצונעהמען א איד א תלמיד חכם און נעבען די מעגליכקייט ער זאל עסען א שטיקעל ברויט, און ווער? די רבנים אליין טוען עס.

אן דערפאר לינט די גאנצע פאר־אנטוואר־טליכקייט אויף די מאראל פרע־דיגער און מיר - די אידישע מאסען פון טאראנטא דארפען ארויסרופען אלע ווי איינעם אויף אן ארט און מאכען אן עפענטליכען משפט און פארערען רעכע־נונג און פרעגען אלע בקול רם וואס האט איהר געוואלט פון אונזער תורה פון אונ־זער אידישע עקזיסטענץ? וואס האט איהר אריינגעשלעפט אונזערע צדק און יושר'דיגע געוועזען אין גוי'אישע הענט, און אלע אידען האבען אן האנט, זעל ביי זעל צוריק איינשטעלען אדרדנונג, אין אונ־זער אידישען ישוב כאטש א פלעק בלייבט ביי דעם אידישען פאלק איינגעקריצט אין הארצען און אין פנים אויך.

בכבוד רב

משה נוכאוויטש.

ווערטהער רעדאקטאר: —

אזוי ווי איהר גיט יעדען איינעם פלאץ אין "זשורנאל" ארויסצוזאגען זיין מיינונג וועגען בשר כשר און דער מחלוקה צווישען וער העיר און דער קהלה איז מיין מיינונג אז די קהלה און די ווירדיגע רבנים זיינען שולדיג צוזאמען.

די קהלה ווייל די דעלעגאטען ביי די לעצטע נאמיניישאנס האבען פארלאנגט אז אלע בעאמטע זאלען אריינגעבען זיי־ערע רעזיגנאציעס, א ריכטיגע און פראקטישע פארערונג ווארום די שטימע פון פאלק איז די שטימע פון גאט.

דער ועד הרבנים האט אנגעהויבען שרייבען אז ביי דריי בוטשערס פאר־קויפט מען טריפה פלייש, היינט פאר־קויפט מען ביי 18 בוטשערס טריפה. און אויב איך מאך קיין טעות ניט, און אלעס זאל אזוי ווייטער אנגעהן ווען אלעס זיין טריפה.

מיין מיינונג איז אז מען דארף אנ־הויבען בויען די קהלה אויף א שטארקען פונדאמענט, מען דארף גלייך צווזאמענרו־פען אלע שולען און סאסייטיס און אויס־קלייבען אזעלכע בעאמטע וואס זאל זאל זיין א שעהנקייט פאר'ן טאראנטאר אי־דענטום, און דאן וועט די קהלה קענען ריידען אין נאמען פון אלע אידען.

טאראנטא האט א אידישע באפעל־קערונג מיט קרוב 50 טויזענט איינוואו־נער כן ירבו, עס איז א שאנדע אז עס־ליכע פערזאנען זאלען אלעמען פיהרען פארן נאז, אונטער א נייעם רעזשים וועט ניט זיין קיין פלאץ פאר טריפה בוטשערס און די רבנים וועט מען אויך אכטען מעהר.

מיט אכטונג,

ל. ליוואי.

528 יוקליד עוועניו.

ווערטהער רעדאקטאר: —

איהר האט איינגעלאדען אלע אייערע לעזער צו זאגען זייער מיינונג וועגען דער בשר כשר פראגע וועלכע פלאקערט אזוי שטארק יעצט ביי אונז אין שטאדט טא־ראנטא, דארום נעהם איך מיר די פריי־הייט צו זאגען מיין מיינונג וועגען דעם, און איך האף אז איהר וועט שענקען א שטיקעל פלאץ אין אייער ווערטע צייטונג און עס דרוקען.

עס איז א באוואוסטע זאך אנגענו־מען פון דער גאנצער וועלט אידען אדער ניט אידען, צייווליזירטע אדער ניט ציווי־ליזירטע פעלקער, מיט איין ווארט די גאנצע וועלט אהן אויסנאהם אז די מער־הייט רעגיערט און די מינדערהייט מוז זיך אלע מאל אונטערוואר פען צו פאלגען דעם באשלוס פון דער מעהרהייט:

נעהמט צום ביישפיעל אין א גע־ריכט וואו עס זיצען עטליכע דזשאדזשעס מענען די מינדערהייט זיין גרעסערע מענ־שען פון דער מעהרהייט, קוים איז דא דריי אויף צוויי בלייבט עס ווי דריי פסק'ענען.

נעהמט א שוהל אדער סאסייטי אדער אירגענד וועלכע פארזאמלונג איז אימער דער באשלוס אזוי ווי די מעהר־הייט.

וועגען אידישען דין קען איך ברענ־גען פאלגענדען ביישפיעל, אדער אויסצו־גען אונזערע חז"ל. צו בעוויזען אז יעצט שטעלט זיך די פראגע ווי קען איין מענש זיך אנטקעגען שטעלען אכט גדולים בתורה אז ווען זיי זאגען טריפה זאגט ער כשר. מען מוז דאך פרעגען האט ער געלערענט און קען אביסעל לערנען וויים ער דאך די גמרות און דאהרף זיך נאכהער נעהמט ער אלס מאכיל טרפה. האט ער ווידער ניט געלערענט און וויים דאס ניט ווי זשע קומט ער גאר זיך צו מישען אין כשרות. איז דאך די גלייכסטע זאך פאר אזא מענשען זיך צו נעהמען צו א וועלכער עס איז אנדער פרנסה.

איך דענק אז מיינע בעוויזע זענען גענוג שטארק און זענען ווערט געדרוקט צו ווערען דארום בעט איך אייך עס ניט אפצוהאלטען נאר באלד צו דרוקען און איך דאנק אייך אין פאראויס.

אכטונגספאל

משה אוילבוים.

היינט פארץ שלאף

אויב איהר האט היינט געפיהלט עפעס ניט מיט אלעמען, געווען פויל צו דער ארבייט, געהאט שוואכען אפעטיט, דאס קאפ האט אייך וועה געטאן, און זייט געווען דעם גאנצען טאג פארטריבט און מוטהלאז, איז עס א סימן, אז דער מאגען איז ביי אייך ניט אין אָרדנונג. נעמט היינט פארץ שלאף

עקס־לאַקס

(אין ענגליש EX-LAX)

דער טשאקאלאד אפפיהר־מיטעל

און אויף מארגען וועט איהר אויפשטעהן פריש און מוטער.

עקס־לאקס קומט אויך אין פארם פון פייגען—„פיג־פליוואר".

אין אלע דראג סטארס.